

Priručnik s radnim listovima
za župnu katehezu

ZA KRISTOVIM STOLOM

Kateheze za prvopričesnike

Đakovo, 2012.

Priručnik s radnim listovima za župnu katehezu

ZA KRISTOVIM STOLOM

Simbol odgoj za djecu uzrasta prvog razreda osnovne škole

Za internu upotrebu izdaje:

Katehetski ured

Đakovačko-osječke nadbiskupije

Strossmayerov trg 4, 31400 Đakovo

Odgovara:

s. Ksenija Majstorović

Autorica:

s. Ksenija Majstorović

Suradnici:

s. Branka Čutura, vlč. Ivan Tunjić, vlč. Željko Rukavina

Uredili:

Mihael Kelbas i vlč. Željko Rukavina

Đakovo, 2012. godine

Sve sugestije, prijedloge i konstruktivne kritike možete poslati na adresu:

katehetski.ured@djos.hr

3. 2. UDALJAVANJE IZ ZAJEDNIŠTVA S OCEM

Uvodno razmišljanje

Grijehe možemo razlikovati prema njihovu objektu, kao što biva za svaki ljudski čin, ili prema krepostima kojima se suprotstavljaju. Mogu se podijeliti i prema tome odnose li se na Boga, bližnjega ili nas same; mogu se dijeliti na duhovne i tjelesne grijehe, na grijehe misli, riječi, djela ili propusta. Korijen grijeha je u čovjekovu srcu, u njegovoj slobodnoj volji, kao što uči Gospodin: „Iz srca izviru opake namisli, ubojstva, preljubi, bludništva, krađe, lažna svjedočanstva, psovke. To onečišćuje čovjeka“ (Mt 15, 19-20). Srce je i središte ljubavi, počelo dobrih i čistih djela, što ga grijeh ranjava.

KKC 1853

OSNOVNI DIO KATEHEZE

Ciljevi

- Otkriti čovjekove negativnosti, grijehe prema Bogu, bližnjemu i samom sebi.
- Prepoznati i razlikovati ljudsku slabost od ljudske zloće.
- Uočiti i truditi se ispravljati svoje pogreške.

Materijal za rad

- radni listovi 54-55 i CD-rom
- plakat s tekстом: *U srcu svakog čovjeka je izvor dobra i zla*
- omotnica s izrezanim dijelovima srca od crvenog papira na čijoj su poledini ispisani brojevi
- ljepilo
- olovke

Tijek susreta

Meditativno-molitvenim početkom uz klasičnu glazbu i motivacijskim dijelom, kateheta uvodi u temu susreta. Zatim scenskim prikazom biblijskog teksta Lk 15, 11-32 i izražavanjem prvih dojmova kroz razgovor, dolazimo do spoznaje o ljudskoj slabosti i zloći, koje nazivamo određenim nazivima, kao i o velikoj ljubavi Oca nebeskog koji uvijek oprašta. Uključivanjem svih sudionika rješavaju se zadaci iz omotnice po kojima se dolazi do zaključka da je u srcu svakog čovjeka izvor dobra i zla. Promišljanjem prema radnom listu otkrivamo načine po kojima nam Bog oprašta i vraća radost te privodimo kraju susret koji završavamo pozivom na međusobno opraštanje i osobnim izričajem svojih molitava u crkvi pred svetohraništem.

Molitveno-slavljenički početak

Kateheta čita molitvu uz klasičnu glazbu, a nakon pročitanoog teksta svi ostanu u kratkoj šutnji i razmišljanju.

Molitva 20

MOLITVA ZA DAR LJUBAVI I OPROŠTENJA

*Bože, neizmjerena Ljubavi!
 Sazdao si čovjeka na svoju sliku.
 I kad se grijehom od tebe udaljio,
 nisi mu uskratio svoga milosrđa,
 već si ga obasipao blagoslovom svoga saveza
 te naposljetku učinio da svim ljudima
 u Kristu zasine Put, Istina i Život.
 Bez prestanka nas nadahnjuj svojom ljubavlju!
 Jedino ona će nam pokazivati pravi put –
 kako nam je zahvalno cijeniti žrtvom stečenu slobodu
 i kako nam je iskrenim opraštanjem čistiti duh;
 kako nam je pružati ruke na pomirenje
 i, tražeći od tebe mudrost, graditi istinski mir.
 Po Kristu, Gospodinu našem. Amen.*

Naša obitelj, molitveni priručnik

POUČNI DIO

Motivacija

Kao motivaciju, prošlogodišnji prvopričesnici izvode scenski prikaz biblijskog teksta Lk 15, 11-32. Tekst se može pročitati prije ili poslije scenskog prikaza.

I nastavi: „Čovjek neki imao dva sina. Mlađi reče ocu: 'Oče, daj mi dio dobara koji mi pripada.' I razdijeli im imanje. Nakon nekoliko dana mlađi sin pokupi sve, otputova u daleku zemlju i ondje potraži svoja dobra živeći razvratno.“ „Kad sve potroši, nastala ljuta glad u onoj zemlji te on počeo oskudijevati. Ode i pribe se kod jednoga žitelja u onoj zemlji. On ga posla na svoja polja pasti svinje. Želio se nasititi rogačima što su ih jele svinje, ali mu ih nitko nije davao.“ „Došavši k sebi, reče: 'Koliki najamnici oca moga imaju kruha napretek, a ja ovdje umirem od gladi! Ustat ću, poći svomu ocu i reći mu: 'Oče, sagriješih protiv Neba i pred tobom! Nisam više dostojan zvati se sinom tvojim. Primi me kao jednog od svojih najamnika.'“ „Usta i pođe svom ocu. Dok je još bio daleko, njegov ga otac ugleda, ganu se, potrča, pade mu oko vrata i izljubi ga. A sin će mu: 'Oče! Sagriješih protiv Neba i pred tobom! Nisam više dostojan zvati se sinom tvojim.' A otac reče slugama: 'Brzo iznesite haljinu najljepšu i obucite ga! Stavite mu prsten na ruku i obuću na noge! Tele ugojeno dovedite i zakoljite, pa da se pogostimo i proveselimo jer sin mi ovaj bijaše mrtav i oživje, izgubljen bijaše i nađe se!' I stadoše se veseliti.“ „A stariji mu sin bijaše u polju. Kad se na povratku približio kući, začu svirku i igru pa dozva jednoga slugu da se raspita što je to. A ovaj će mu: 'Došao tvoj brat pa otac tvoj zakla tele ugojeno što sina zdrava dočeka.' A on se rasrdi i ne htjede ući. Otac tada iziđe i stane ga nagovarati. A on će ocu: 'Evo toliko ti godina služim i nikada ne prestupih tvoju zapovijed, a nikad mi ni jareta nisi dao da se s prijateljima proveselim. A kada dođe ovaj sin tvoj koji s bludnicama proždrije tvoje imanje, ti mu zakla ugojeno tele.' Nato će mu otac: 'Sinko, ti si uvijek sa

mnom i sve moje - tvoje je. No trebalo se veseliti i radovati jer ovaj brat tvoj bijaše mrtav i oživje, izgubljen i nađe se!"

Lk 15, 11-32

Razgovor

- Koji biste lik izdvojili?
- Što je odlučio mlađi sin?
- Kada mlađi sin počinje razmišljati o svome domu iz kojeg je otišao?
- Što je odlučio?
- Kako se osjeća otac?
- Opiši susret oca i sina.
- Po čemu se razlikuju braća, mlađi i stariji sin?
- Zašto otac oprašta sinu?
- Što je pripremio otac i zašto?

Rješavanjem zagonetke iz omotnice pogledajmo kakvo je bilo srce mlađeg i starijeg sina. Spajanjem izrezanih dijelova od crvenog papira sastaviti srce. Jedan dio namjerno ostaviti u omotnici, upozoriti kako izgleda oštećeno srce, a tako i naše srce kad nije u ljubavi. Nakon uočavanja i primjene, staviti ga na njegovo mjesto te ukazati na ljepotu kad je srce cjelovito.

Tekstovi za produbljivanje teme

Grijech je zlo koje ljudi čine svjesno, svojevolutno (slobodno) u odnosu prema Bogu, bližnjemu i samima sebi. Grijech je zapravo odbijanje Božjega poziva da živimo po zapovijedi ljubavi. Shvaćanje grijeha uključuje u sebi i Božji poziv:

- na obraćenje
- na nadu u oproštenje
- na pomirenje.

U svjetlu kršćanske vjere razlikujemo: osobne grijehe, za koje je svatko od nas odgovoran, i *iskonski ili istočni grijeh* (Adamov grijeh) u kojemu se rađaju svi ljudi kao potomci grešnoga čovječanstva.

Grijech je prekršaj protiv razuma, istine, ispravne savjesti; prijestup je istinske ljubavi prema Bogu i bližnjemu, zbog izopaćene privrženosti nekim dobrima. On ranjava čovjekovu narav i ugrožava ljudsku solidarnost; definiran je kao „riječ, čin ili želja protiv vječnog zakona“. Grijech je osoban čin. Osim toga, odgovorni smo i za grijehe što ih drugi čine, kad u njima sudjelujemo:

- učestvujući u njima izravno i svojevolutno;
- naređujući, savjetujući, hvaleći ili odobravajući ih;
- ne prijavljujući ili ne sprečavajući ih kad smo to dužni učiniti;
- štiteći one koji čine zlo.

Velika je razlika među grijesima. Sveto pismo daje više popisa. Poslanica Galaćanima suprotstavlja djela tijela plodovima Duha: „A očita su djela tijela. To su: bludnost, nečistoća, razvratnost, idolopoklonstvo, vraćanje, neprijateljstva, svađa, ljubomora, srdžbe, spletkarenja, razdori,

strančarenja, zavisti, pijančevanja, pijanke i tome slično. Unaprijed vam kažem, kao što vam već rekoh: koji takvo što čine, kraljevstva Božjega neće baštiniti“ (Gal 5, 19-21).

KKC 1849, 1868, 1852

1. *Iskonski grijeh* je naslijeđeni a ne počinjeni, stanje a ne čin. Izvještaj o padu (*Post 3*) upotrebljava slikovit govor, ali izlaže pradogađaj, nešto što se dogodilo *u početku ljudske povijesti*. Objava nam daje sigurnost vjere da je cijela ljudska povijest označena istočnim grijehom što su ga slobodno počinili naši praroditelji. Čovjek napastovan od đavla pustio je da mu u srcu zamre povjerenje prema Stvoritelju i, zlorabeći slobodu, *nije poslušao* zapovijed Božju. U tom je bio prvi čovjekov grijeh. Svaki grijeh nakon toga bit će neposluh prema Bogu i manjak povjerenja u njegovu dobrotu. Stvoren u stanju svetosti, čovjek je bio određen da bude potpuno od Boga „pobožanstvenjen“ u slavi. Zaveden od đavla htio je „biti kao Bog“, ali „bez Boga i ispred Boga, a ne u skladu s Bogom“. Nakon tog prvog grijeha, prava „provala“ grijeha preplavljuje svijet: Kajinovo bratoubojstvo nad Abelom, opća pokvarenost kao posljedica grijeha; isto tako u Izraelovoj povijesti grijeh se očituje često, posebno kao nevjernost Bogu saveza i kao prestupak Mojsijeva Zakona. Ne hoteći često priznati Boga kao svoje počelo, čovjek je poremetio i dužno usmjerenje prema svom posljednjem cilju i ujedno sav sklad sa samim sobom, s drugim ljudima i svim stvorenjima. Ipak je prenošenje istočnoga grijeha tajna koju ne možemo potpuno shvatiti. Po Objavi znamo da je Adam primio izvornu svetost i pravednost ne samo za sebe, nego za svu ljudsku narav: popuštajući zavodniku Adam i Eva čine *osobni grijeh*, ali taj grijeh zarazuje svu *ljudsku narav* koju će oni prenijeti *u palom stanju*. To je grijeh koji će se svemu čovječanstvu prenositi razmnožavanjem, to jest prenošenjem ljudske naravi lišene izvorne svetosti i pravednosti. Zato se istočni grijeh naziva „grijehom“, koji je grijeh „naslijeđen“ a ne „počinjen“, to je stanje a ne čin.

KKC 390, 397, 398, 401, 404

2. *Teški grijeh* razara ljubav, odvraća čovjeka od Boga. Veliko zlo koje netko čini, potpuno svjesno, svojevolumno u odnosu prema Bogu, bližnjemu ili sebi zove se teški grijeh (veliki grijeh). Teški se grijesi nazivaju i smrtni grijesi jer se njima slobodnom odlukom raskida odnos ljubavi prema Bogu te oni vode u duhovnu smrt. U tom je grijehu čovjek sam sebe pretpostavio Bogu, a time je prezreo Boga: izabrao je sebe nasuprot Bogu, protiv zahtjeva svoga položaja kao stvorenja, a otud i protiv svoga vlastitog dobra. Zaveden od đavla htio je „biti kao Bog“, ali „bez Boga i ispred Boga, a ne u skladu s Bogom“. Smrtni grijeh u čovjekovu srcu razara ljubav teškom povredom Božjeg zakona; on čovjeka odvraća od Boga, njegove posljednje svrhe i blaženstva, pretpostavljajući mu niže dobro. Laki grijeh ne uništava ljubav, premda je vrijeđa i ranjava. Da neki grijeh bude smrtan, istovremeno se traže tri uvjeta: „Smrtni je grijeh onaj kojemu je objekt teška stvar, a učinjen je pri punoj svijesti i slobodnim pristankom“. Da bude smrtan, grijeh mora biti učinjen punom svijesću i potpunim pristankom.

KKC 398, 1855, 1857, 1859

3. *Laki grijeh* je zlo koje nije veliko, nije potpuno svjesno, nije slobodno učinjeno (mali grijeh). Laki grijeh ne uništava ljubav ali je umanjuje, ranjava i vrijeđa. Laki se grijeh čini kad se u lakoj stvari ne obdržava mjera što je propisuje moralni zakon ili kad se moralni zakon krši u teškoj stvari, ali bez pune svijesti i bez potpunog pristanka. Laki grijeh slabi ljubav i očituje neurednu sklonost prema stvorenim dobrima; priječi napredak duše u vježbanju u kreposti i u vršenju moralnog dobra; zaslužuje vremenite kazne. Namjerni laki grijeh, koji ostaje bez pokajanja, malo po malo nas pripravlja da počinimo teški grijeh. Ipak laki nas grijeh ne suprotstavlja božanskoj volji i prijateljstvu; ne raskida saveza s Bogom. Moguće ga je popraviti milošću Božjom. Laki grijeh „ne

Dakovačko-osječka nadbiskupija

PRVOPRIČESNICI - Priručnik za katehete

lišava posvetne milosti, prijateljstva s Bogom, ljubavi, a prema tome ni vječnog blaženstva.“ Mnoge lake stvari stavljene zajedno čine jednu tešku: mnogo kapljica pune rijeku, isto tako mnogo zrnaca čini hrpu. Grijeh je osoban čin. Odgovorni smo i za grijehe što ih drugi čine, kad u njima sudjelujemo: naređujući, savjetujući, hvaleći, odobravajući ih, ne prijavljujući, ne sprečavajući ih kad smo to dužni učiniti, štiteći one koji čine zlo.

KKC 1862, 1863, 1868

Samostalan rad

Katehizandi rješavaju **radni list 55**.

KATEHETSKE ZADAĆE

- ☛ Izmiri se s prijateljem kojega si povrijedio ovih dana.
- ☛ Zahvali ocu i majci za sva praštanja u djetinjstvu.
- ☛ Na svetoj misi svjesno uočavaj gdje nam sve Bog oprašta.
- ☛ Zamoli pomoć roditelja u proučavanju **radnog lista 54**.
- ☛ Pođi osobno do svetohraništa i molit kao mlađi sin: Oče! Sagriješih protiv Neba i pred tobom. Nisam više dostojan zvati se sinom tvojim.

Molitveno-slavljenički završetak

Katehizandi govore tekst okupljeni oko svetohraništa i svi se uključuju osobnom molitvom iz srca.

HAJDE DA SE DOGOVORIMO

*Hajde da se dogovorimo
da od danas samo istinu govorimo.*

*Hajde da se dogovorimo
da pred riječ RAT slovo B stavimo
pa da od RAT riječ BRAT napravimo.*

*Hajde da se dogovorimo da već od sutra
jedni drugima ljubav navijestimo
i da se više ne žestimo.*

*Da se igramo i radimo s mirom
i da kao svoj znak nosimo ruže
za šesiroj.*

*Ja već počinjem!
Umjesto da se branim maljem
neprijatelju, evo, poljubac šaljem.*

Zvonimir Balog

RADNI LIST 54

ŠTO JE GRIJEH?

***BUDETE LI ČUVALI MOJE ZAPOVIJEDI,
OSTAT ĆETE U MOJOJ LJUBAVI;
KAO ŠTO SAM I JA ČUVAO ZAPOVIJEDI OCA SVOGA
TE OSTAJEM U LJUBAVI NJEGOVOJ!***

Iv 15,10

Grieh je namjerno učinjeno zlo:

- BOGU
- BLIŽNJEMU
- SEBI

Grieh može biti učinjen u obliku:

- MISLI
- RIJEČI
- DJELA
- PROPUSTA

Grieh je svaki put kad učinim zlo:

- NAMJERNO (hoću)
- SVJESNO (znam)
- SLOBODNO (bez prisile)

Svaki grijeh je zlo, ali ipak razlikujemo:

1. LAKI (MALI) GRIJEH:

- umanjuje prijateljstvo s Bogom i bližnjima
- treba se pokajati (to činimo na početku sv. mise)
- treba ga uključiti u ispovijedi

Važno je znati!

***U lakom grijehu mogu pristupiti sv. pričesti,
ako se za njega pokajem,
a u redovitoj ispovijedi ga priznam.***

2. TEŠKI (VELIKI ILI SMRTNI) GRIJEH:

- ubija Božji život
- razara ljubav
- gubim posvetnu milost
- treba ga obavezno ispovjediti
- treba reći koliko (kako ga često činim)

BOG OPRAŠTA GRIJEHE:

- ako iskreno priznam pred Svećenikom
- ako se kajem
- ako odlučim biti bolji
- ako izvršim pokoru

Dakovačko-osječka nadbiskupija
PRVOPRIČESNICI - Radni listovi

***Oče! Sagriješih protiv Neba i pred tobom.
Nisam više dostojan zvati se sinom tvojim!***

Raduje me, jer

oproštenje

svojih grijeha mogu postići :

1. ISKRENIM KAJANJEM

2. SUDJELOVANJEM U SVETOJ MISI

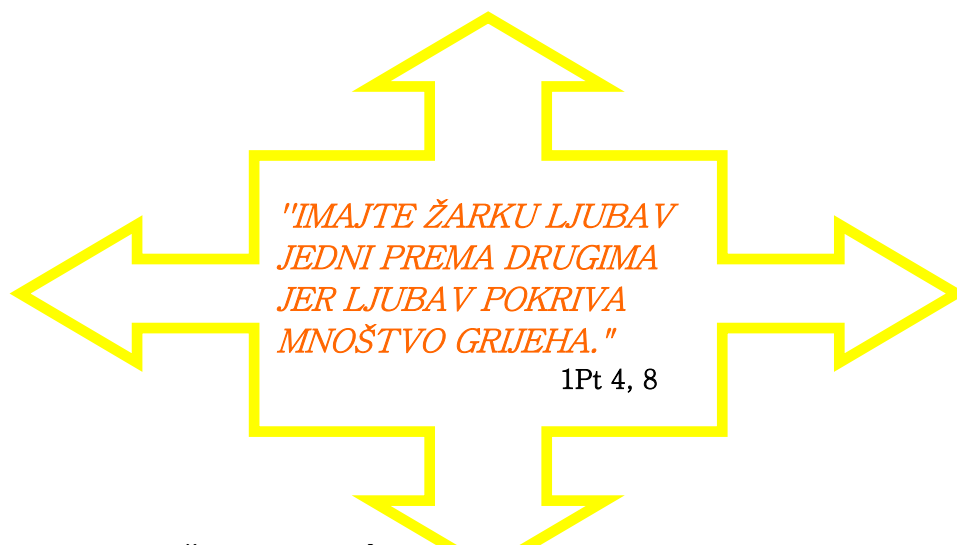
- jer je to proslava Isusove pobjede nad grijehom
- pokajnički čin... Ispovijedam se...
- druge misne molitve

„PO RIJEČIMA SVETOG EVANĐELJA, NEKA SE IZBRIŠU NAŠI GRIJESI.“

„EVO JAGANJCA BOŽJEGA KOJI ODUZIMA GRIJEHE SVIJETA!“

3. SAVRŠENIM KAJANJEM: kad nam je iskreno žao što smo uvrijedili Boga, svoga prijatelja. Tada odlučujemo da ga više nećemo vrijeđati.

4. DOBRIM DJELIMA: kad činimo dobro drugim ljudima iz ljubavi prema Bogu i čovjeku.

***ISUS NAM ŽELI POMOĆI DA POSTANEMO NOVI LJUDI.
POZIVA NAS PREKO SVEĆENIKA, VJEROUČITELJA, DOBRIH LJUDI, SAVJESTI,
SVETOG PISMA I LITURGIJSKIH SLAVLJA.***

RADNI LIST 55

IGRAJ SE I UČI!

U osmosmjerci pronadi tražene pojmove, a od preostalih slova složi rečenicu.

MISLI, DJELA, PROPUSTI, SVJESNO, SLOBODNO, OSTAVLJEN, LAKI, TEŠKI, OPROST, PISATI, OKO, POST, SAT, OTAC, ANA, ŽIVOT, OTOK, ŽULJ.

P	S	V	J	E	S	N	O	N	D	O	B	O	L	S
R	G	R	I	J	O	P	M	E	J	H	J	S	A	T
O	T	O	K	P	E	I	N	O	E	A	O	T	A	C
P	M	J	R	E	S	S	R	K	L	N	O	A	N	A
U	U	O	Č	L	I	A	NJ	O	A	E	T	V	N	O
S	S	Z	I	L	O	T	B	O	K	G	S	LJ	U	Ž
T	U	B	L	I	Ž	I	NJ	E	I	M	O	E	U	I
I	K	Š	E	T	O	V	I	Ž	S	E	P	N	B	I